

שירות נשים בתפקידי לחימה

עדויות קצינים וחיילים

עדויות מפי קצינים וחיילים
בנושא שילוב נשים במערך הלוחם בצה"ל
והשלכות על שירות חיילות וחיילים דתיים

בה"ד 1 וקורסי פיקוד

1. ר"מ במכינה:

סיפר לי תלמיד שבעקבות ביטול הפלוגה המגדרית בבה"ד 1, יש רק שני צוותים לבנים בלבד. בגדוד גפן. המשמעות היא שכפלוגה עושים הכל יחד עם בנות. למשל, בקרב מגע, במקום להתמקד בקרב עצמו, הדתיים עסוקים כל הזמן איך להצליח לא לגעת בבנות...

2. קצין במיל" שעשה קורס מ"פ בשנים האחרונות: (הסיפור המלא)

יצאתי לאחרונה לקורס מפקדי פלוגות במילואים. הקורס הוא לסדיר ומילואים יחד. ביום הראשון הגעתי לקורס, וביקשתי שלוש בקשות ממפקד הקורס. שתי הראשונות מאוד לא שגרתיות, ביקשתי להיות בצוות של מפקד מסוים שהכרתי, וכן ביקשתי שישבצו יחד איתי בצוות עוד שני קצינים שהגיעו איתי מאותו יישוב. שתי הבקשות היו הזויות מאוד, אבל בכל זאת, נאמר לי שישקלו את העניין, והבקשות אכן התקבלו. למרות המאמץ לכמה שיותר טרוגניות בצוותים, הסכימו לבקשתי לשים שלושה קצינים מאותו יישוב ואופי בצוות אחד (כ-20 קצינים). הבקשה השלישית שביקשתי – **אני רוצה צוות בלי בנות**. לא רק שלא אושרה הבקשה, אלא נדחתה על הסף מראש. אמר לי מפקד הקורס – אתה תלמד, אני אחנך אותך, תלמד שזה לא כזה נורא. מד"סים אתה תעשה לבד, זה לא בעיה. אבל תהיה בצוות גם עם קצינות. בפועל, **שיבצו בחורה אחת בכל צוות**. כך שלא היה מצב שדתי יוכל להיות בצוות בלי בנות. ברור לי שהיה ניתן לשבץ שתי בנות בצוות אחד, ולייצר לפחות צוות או שניים לבנים בלבד, אבל היה ניכר שבגלל שביקשתי, הם דאגו שלא תהיה אופציה בכלל לצוות בלי בנות. לא היה קשה לפספס שיש כאן מטרה עקרונית, הרי גם לבנות עצמן עדיף להיות יחד, כמו שראינו שבכל שיחה גודדית כל הבנות התקבצו ביחד להיות אחת עם השניה. ברמה האישית אני אתמודד - מה שאסור אני לא יעשה. באמת עשיתי מד"סים לבד. אני מילואמניק. אבל הסדירים מה יעשו? רושמים להם את הכל לקידום.

בצוות שאיתי היתה קצינה מקרק"ל.

כל חניך בקורס מקבל תרגילים להוביל בתור מ"פ. כל תרגיל עולה לצבא כ-30,000 ש"ח, ולכן יש תעדוף, במי משקיעים יותר. קצינים מיחידות דרג א' – גולני, גבעתי, חטיבות מילואים חיר"ם – מקבלים שני תרגילים. קצינים מיחידות דרג ב' – מקבלים תרגיל אחד. **הקצינה מקרק"ל לא קיבלה אפילו תרגיל אחד**. הצבא לא רוצה להשקיע כסף בגדוד הזה. ברור שהצבא בכלל לא סומך עליה ולא רואה צורך להשקיע בגדוד שלה. אפילו תצפיתניות ותותחניות עשו תרגילים, אבל היא לא. והאבסורד הכי גדול – מי היתה מצטיינת הקורס? **הקצינה מקרק"ל...** הצבא עצמו לא סומך עליהן – אבל בסוף הוא עושה כתבות על הלוחמות המצטיינות שלו...

גדודים מעורבים

3. עדות חיילת דתייה שהתפרסמה בערוץ 2:

האוהל שלנו היה אוהל מעורב, בנים ובנות יחד. עכשיו, כבת דתיה, שמגיעה מבית דתי שאף פעם לא נגעת בבן, לישון עם בן עכשיו באותו אוהל זה היה לי מאוד בעייתי. עכשיו, פניתי למפקד והוא הבין את הבעיה, אז הוא אמר שזה לא יקרה שוב, אבל ליומיים הקרובים אני אצטרף להתמודד עם זה. כשהגיע זמן התפילה, אמרו שאני חייבת להתפלל בתוך האוהל, שבו היו את כל הבנים האלה, כולם חצי עירומים, זה היה לי מאוד טראומטי, זה לי מאוד קשה. זה מגיע למקום שבו כולם קולטים שבגלל שאנחנו ברמה יותר נוחה אחד עם השני – אפשר לעשות דברים שהם יותר נוחים אחד עם השני, נגיד לבא אלייך מאחורה ולחבק אותך מאחורונה, להרים אותך, לנשק אותך על הלחי. בסמגרת אחד המד"סים שעשו לנו, הלכנו למגרש כדורגל שם גיליתי שמי שמעביר לנו את המד"ס זה גבר.

4. עדות מפי חייל מילואים שביקר במוצב של הגדוד המעורב אריות הירדן:

הגענו לביקור במוצב של אריות הירדן, וראינו פלוגה שמפקד עליה מ"פ גבר והסמ"פ היא אישה. הפלוגה מעורבת בנים ובנות ביחד. גם הסיור של הגזרה ע"פ מה שראינו היה מעורב. לאחר מכן נסענו לפילבוקס, ואנו מכירים כחיילים שבד"כ נמצאים בפילבוקס 4 ימים עד ההחלפה. היה שם מפקד עם שלוש בנות שישנים בחדר אחד בשתי מיטות קומותיים, והמפקד היה דרוזי/צ'רקסי. אחוז הדרוזים/צ'רקסים שם גבוה מאוד לעומת מקומות אחרים בצה"ל (לא עשינו בדיקה בכל צה"ל, אבל זה הרושם הכללי).

5. קצין ששירת בזמן צוק איתן בשיריון:

כשהייתי בבה"ד 1 היה איתי מישהו מקרק"ל. הוא השוויץ על הנושא שיש המון 'מעשים' עם נשים, והוא הקפיד לא להתעסק עם החיילות שלו. אבל עם המפקדות המקבילות, ועם לוחמות שאיתו בודאי כן. גם במבצעת וגם בהכשרות.

6. קצין בכיר במיל':

ש"ג - אני הגעתי לבסיס להיכנס פנימה, עומד בשער ומחכה. אחרי כמה דקות של זמן התארגנות, יוצאים חייל וחיילת מתוך הפינה החשוכה שליד העמדה, ופותרים לי. סיטואציה של אמצע הלילה, אף אחד לא חושב שמישהו יגיע לכאן באמצע הלילה.

שירות נשים בשיריון

1. עדות מפי מ"מ שיריון בצוק איתן: (מלא)

בצוק איתן - הייתי מ"מ טנקים בתוך גדוד חי"ר. בתוך שטח הרצועה, לכל מחלקה היה מגנן. החי"ר אחראים על הגנת המגן עצמו. אני הייתי אחראי על יציאות להתקפה. התקדמנו ק"מ ושניים פנימה שלטח הרצועה, וכל יומיים חוזרים לתדלק ולתיקונים לטנק. באחת הפעמים קיבלתי הנחיה להכניס פרמדיקים שיצטרפו לכח שלנו. עד אז היה לנו רק חובש פלוגתי, לא יותר מזה. זה בזמן שהתקבלה החלטה שלכל פלוגה יהיה פרמדיק, שיהיה בשטח מי שיתן מענה מקצועי מהיר עם מורפיום וכד', ולא רק חובש. אמרתי - תביאו את החייל, אני אכניס אותו. הביאו פראמדיקית - חיילת. מאורסת. הגיעה עם חיל רפואה. אמרתי למפקד שלה, ואמרתי לו היא בחורה, זה לא מתאים. הוא הסכים איתי, ואמר - בא נחפש מישהו אחר. אמרתי לו - זה מלחמה, אני נשוי, אבל לא הייתי רוצה שאשתי תיכנס למלחמה. עברנו לחפש עוד מישהו, לא מצאנו. הכנסנו אותה. ריפדנו לה את כל המושב, שמנו שק"שים מכל הכיוונים כדי לרפד, במסדרון האחורי, ניסינו שיהיה לה הכי נח שלא תיפצע. היא עצמה הצטלמה, התרגשה, ו'תמסרו ד"ש', כמו ילד שנכנס לסופרלנד. בלי לדעת מה יהיה בהמשך. היא לא הבינה מה ההשלכות של להיכנס פנימה להיות במגן בשטח אויב. התנהגו כמו משחק ילדים. הכנסנו אותה לרצועה. כאן התחילה המורכבות. המחלקה שאיתי - החי"ר, קבוצת מילואמניקים, כולם בינשיים, מחלקה דתית. הנוהל במקום כזה שלכל אחד יש צמד. הצמידו לה את אחד מהם, שתהיה צמודה לאחד מהם. המשמעות של צמד היא שישנים בתוך אותה שוכה, וכשייש הפצצות, הנוהל הוא שהם שוכבים בתוך שוחה ומתחבקים כמעט בפועל. כמה ימים זה התנהל בצורה הזו, שהיא צמודה לגבר, והיא ישנה איתו באותו שוחה. והחלק הכי מורכב - שירותים. הגברים עושים במקום אחד - בדופן חיצונית של המגן, והכל שם מזוהם ומגעיל. היא ביקשה ללכת ל"שירותים הרחוקים" - כלומר, לעמדת טנקים, שנמצאת מחוץ למגן. כדי להגיע לעמדת טנקים, צריך לצאת מהמגן, וללכת בצורה חשופה לעמדה שמוגדרת לטנקים בלבד. הנוהל הוא שאין שום איש שהולך בדרך לעמדת טנקים, אסור ללכת לשם רגלית. כי ברגע שיש הקפצה והטנק צריך לעלות לעמדה - לא יהיה זמן לוודא שהוא לא דורס את מי שהולך שם. אבל, לא הייתה ברירה. לא היה בא בחשבון שהיא תתפנה כמו כולם - מבחינה הגיינית, וגם מצד פרטיותה - ולכן אישרנו שהיא תצא לשם. הלכה למקום לא מאובטח, ללא מגן, ושלחנו טנק איתה כדי לאבטח אותה, אבל בפועל הטנק לא יכול להסתכל עליה כדי לשמור את פרטיותה. השומר הכי קרוב - 25 מ'. אם ח"ו תהיה התקפה - לא יהיה אפשר באותו רגע לקפוץ החוצה עם הטנקים לפי הנהלים כדי לא לדרוס אותה.

אחרי זמן, ביקשו החיילים כנראה להעביר אותה למחלקה אחרת. לא שייך ללוות אותה כל פעם עם טנק, ולהיות אשה לבד עם חי"ר, ולישון כל הזמן עם גברים בשוחות שבתוך המגן. לשים אותה איתי בתוך הטנק - בשבועיים שאני לא יוצא מהטנק, לא היה בא בחשבון מבחינתי. ולכן אחרי כמה זמן עברה למחלקה אחרת. כולם הבינו למה, אפילו המפקד שלה, שאמרתי לו שזה מקום של מלחמה. עם כל ההערכה לבנות שמשרתות את המדינה, גם המפקד שלה הבין שזה לא שייך. הרעיון לשים בטנקים נשים ממש ביחד איתי - זה נורא, לא רק צניעותית. גם הגיינית תוך רגע כולם עם פריחה ושלשולים, ועושים את הכל בתוך הטנק. במיוחד עם כל הפודרה וזה וזה...

2. מפי ר"מ במכינה: (מלא)

יש לי תלמיד ששירת בשיריון בזמן צוק איתן: הוא תיאר יום אחד שפרמדיקית הצטרפה אליהם ליום שלם בתוך טנק הוא אמר לי שמכיון שאסור לצאת מהטנק ומתפנים בתוך הטנק - היא התאפקה יום

שלם עד הלילה שאז חזרו לשטחי כינוס. כמובן שהם רגילים לכך אבל הובכו מאד לעשות זאת בקרבתה.
מה שאומר ששני הצדדים סבלו...

3. מט"ק שריון:

ב-2014 בעת ששירתתי בשיזפון בקורס מפקדי טנקים (מט"קים), אחד המפקדים בסגל הפיקוד של הקורס ("גנ") היה בקשר רומנטי-חברי עם אחת ממדריכות השריון בבסיס. באחד הימים סיפר בדרך אגב אחד המפקדים המקבילים, על אותו מפקד, שבאחד הלילות הלכו המפקד והמדריכה, הזוג, למשטח החניה של הנגמשי"ם בפאתי הבסיס, כדי לקיים יחסים בתוך נגמ"ש...

אני הייתי בטירונות שריון בשיזפון ב-2013. לאורך המסעות הצטרפה "מד"סניקית" (מדריכת ספורט וכושר קרבי) ורצה עם החיילים לעודד אותם. בשגרה, במד"סים, בזמן תרגילי כושר או מתיחות המדריכה בדר"כ לא היתה מדגימה בעצמה, אלא מבקשת מאחד החיילים. באחד מהמסעות, בסוף המסע, המפקד רצה לצ'פר את הצוות. במקום שהוא יעביר בעצמו את המתיחות לחייליו (כפי שנהוג תמיד בסוף מסע) הוא נתן "צ'פר" לחיילים – הבחורה תוביל את המתיחות, ותעשה את הכל ביחד עם החיילים, כולל הדגמות ותנועות. לכולם היה ברור איזה "צ'פר" הם קיבלו... לדתיים שהיו שם, אמרו המפקדים שיהיה מפקד אחד שיעשה להם בנפרד בצד. אני לא הסכמתי, ויחד עם חייל נוסף בחרנו שלא להשתתף באף אחת מהקבוצות – לא של המדריכה, ולא של הדתיים שבצד. בהמשך, המפקד הישיר שלי ניגש אלי ושאל מה קורה איתי, אם קרה משהו. הנחתי שהוא ראה מה היה, אבל העדפתי לא לומר כלום. אחרי שהפציר ושאל שוב ושוב, ונראה שבאמת התעניין, סיפרתי לו מה הבעיה. הסברתי לו על הערך של צניעות וקדושת המחנה, והמיקוד של הצבא בלחימה ולא ביצרים. תחושותי אחרי השיחה הייתה שהוא הבין...

יחידות נוספות

7. קצין בחטיבת חי"ר:

הצטרפתי לתרח"ט, בשטח. הפעם לא הייתי כמו תמיד עם הלוחמים מקדימה, שם אין הסחות דעת. הייתי בנגמש"י הפיקוד, מאחורה. חיילות מפקדה, סמב"ציות, חיילות רפואה, ועוד. כולם יורדים לשטח בתרח"ט. הם נמצאות יחד עם החיילים והלוחמים שנמצאים מאחורה. איפה ישנים בלילה? אין מגורים, זה בשטח. כולם יחד בנגמ"ש. בנים ובנות ביחד בנגמ"ש או בחוץ לידו, בלי שום הפרדה. מדובר על תרח"ט, על מערך הפקיד שמאחורה, לא עלמצב קיצוני של חירום ולחימה. זה נראה נורא. חיילים וחיילות מעורבים שישנים יחד בשטח, ויכול לישון חייל ליד חיילת בשק"ש בשטח, וברור שלא שומרים על שילוב ראוי, ומסאז'ים, ותעביר לי שקית חימום, ומדברים, ומתערבבים. אם לא מגדירים תחומי שינה מוגדרים, בכל בלאגן וכולם ישנים אחד על השני... בגדוד ליד, של הגדס"ר, לא היתה בחורה אחת. בגדודים הרגילים מורידים לשטח את כל הבנות וזה מה שקורה... כולם התרגלו, אף אחד לא שם לב וזה לא מפריע. כשאתה מגיע לשטח אתה מתרגל. כי זאת האווירה, היא לא יכולה להיות אחרת. אתה מערבב שוב ושוב, אי אפשר להציב שום גבול.

לא מזמן עשינו תרגיל בצאלים. במקום להתאמן על כלי שריון אמתיים, מתאמנים על כל מיני האמרים שמדמים כלי שריון שונים. יש שם פלוגת בנות שמפעילות את ההאמרים. המפקדים יושבים מקדימה ליד הנהגת. מגיעים לפעמים לתרגיל של שבוע שבועיים, ודברים מתפתחים מאוד מהר. עם המפעילות. הוא רואה אותה כל היום מאז שהיא עולה לכלי עד שהיא יורדת ממנו, ודברים זזים ותפתחים, ופייסבוק, ויושבים וכו'. קצינים, מפקדים, יושבים מקדימה, ליד הנהגת, ישר פייסבוק, להיפגש, לשבת בשק"ם, ומתפתחים הקשרים. בכל הצבא יש את זה. אי אפשר לברוח.

אני עליתי ולא דיברתי איתה מילה. היא לא הבינה מה אני רוצה. חשבה שאני לא נחמד. הקצין שלפני כנראה היה נחמד, וכל הזמן פיתח איתה קשרים וזה מה שמילא את כל הזמן של התרגיל. במקום להתעסק רק בתרגיל מתעסקים איתה. מושכת תשומת לב, יותר מעניינת מהתרגיל. חצי מתשומת הלב מוסטת. מי שנדלק על הנהגת, גם הרמטכ"ל לא יזיז אותו מלהתעסק עם זה...

8. מ"כ בגדוד חי"ר:

המש"קיות מגיעות למגורי סגל כל הזמן. רשמית הן מגיעות כל פעם לצרכים מבצעיים ומקצועיים, אבל בפועל הן באות כל הזמן, והאווירה על הפנים. באות פעם במדים, פעם בחצי מדים, פעם במד"ס, ופעם בפיג'מה... יושבות עם המפקדים, מקשקשים, מסתחבקים, אווירה של בלאגן וחוסר רצינות. הלכנו למ"פ והתלוננו אחרי תקופה, והסברנו לו שזה פוגע בנו, ובעיקר באווירה המבצעית של כל הסגל. מיד הוא הוציא הנחיה – רק על מדים. בנות נכנסות למגורי סגל רק על מדים, ולצרכים מבצעיים. אצלנו זה עבד, כי היו בסגל שישה מפקדים דתיים. אבל בסגל של הגדוד שליידנו היה רק בחור דתי אחד, וכל הבנות והחגיגה עברה לשם...

9. לוחם ביחידת חי"ר:

היינו בקו במוצב בהר דב. זה מוצב, שאין בו בכלל בנות. פעם היו שם תצפיתניות, אבל הן עברו למוצב אחר, רחוק יותר. כמובן שאין שם בכלל מגורי בנות. אחרי זמן שהיינו במוצב, המד"סניקית (מדריכת כושר) של הפלוגה התגעגעה לחבר'ה, וביקשה להצטרף לפלוגה במוצב. המפקדים אישרו. בגלל שאין שם מגורים נורמליים, אז היא ישנה במועדון.

כולם מבינים מה היה שם בלילה. כולם יושבים, מקשקשים, כולם סביב הבחורה. מספיק להכניס בת אחת לתוך קבוצת לוחמים, וברגע אחד כולם יוצאים מהאיפוס. היא בסדר, אין לי טענות אליה, יושבת, צוחקת עם כולם, נהנית, אבל האווירה שנוצרת היא על הפנים, אף אחד לא מרוכז במשימות.

אחרי כמה ימים אני הלכתי למ"פ, והסברתי לו בחריפות איזה נזק זה עושה שהיא נמצאת במוצב. בחבר'ה פשוט לא במשימות. כל מי שמכיר חבר'ה צעירים יודע בדיוק איך זה. מדובר במוצב בגבול לבנון, ומה שעושים החבר'ה זה להתעסק עם המד"סניקית. המ"פ השתכנע, ונתן הנחיה להוריד אותה...

בקורס צניחה, לפחות חצי מהצוות הן מדריכות. אין להם הנחיות ברורות ללבוש – חצי מדים, חצי "הגדרה עצמית", פתוח יותר או פחות. בתחילת הקורס שואלים: "מי שומר נגיעה?" ורק אותו שולחים למדריכים. אפילו לא שואלים "מי דתי?", אלא מפורש רק את מי שמוכן להצהיר על עצמו שהוא מספיק קיצוני שהוא לא נוגע בבנות. ולא מדובר במשהו בקטנה. לאורך כל האימון והצניחה, יש מגע קרוב מאוד, טופחת על השכם, כל הכבוד, קשירות, עניינים. רק שיהיה מוכן להצהיר "אני שומר נגיעה" ולא רק "דתי", יוכל לקבל מדריך במצב כזה.

במהלך השירות היו לנו הרבה ערבים גדודיים. ערב גדודי נערך בסיום של אימון או של קו, ומטרתו לעשות איזו הפוגה ללוחמים. המג"ד הסביר שחשוב לו שלא יהיה משהו כבד, לא מור"קים, אלא דברים לשחרר את הלוחמים. כמעט בכל ערב כזה לאורך השירות שלי – הגיעו להקות, כולל בנות ששרות, וגם רוקדות, כמה פעמים גם מערכונים של בדיות גסות ורדודות. למרות שזה אולי מוגדר בפקודות "ערב הווי", ההנחיה מהמג"ד היא חד משמעית – מי שיוצא מקבל ריתוק. לא משנה למה. אפילו לשירותים מפחדים לצאת באמצע. גם הדתיים, גם מי שמבקש. וזה "ערב גדודי" של הפוגה ושחרור, אפילו לא טקס רשמי או מבצעי.

10. קצין בחטיבת חי"ר:

בפלוגה שלי הייתה משקית מהשלישות שהגיעה כל הזמן, והבנו די מהר שהיא והרס"פ ביחד, באחד החדרים כל הזמן. והיה שם אווירה וחשש מהריון, סרט, היא חשבה שהיא בהריון. כולם מכירים את זה בקשרי שתיקה, ואף אחד לא מדבר על זה בריש גלי, אבל זה מטלטל את הפלוגה... אנשים עסוקים בזה, במקום במקצוע שלהם. בסוף תרגיל החייל רוצה לחזור לבסיס בשביל החברה במקום לעבוד...